

EU nieuwsbrief 2017–2018 | 2

De EU Nieuwsbrief van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) is bedoeld om leden, studenten en belangstellenden, te informeren over (actuariële) ontwikkelingen in Europa.

Belangstellenden kunnen zich richten tot het redactiesecretariaat (pascale.heese@ag-ai.nl) voor het regulier ontvangen van deze nieuwsbrief.

Copyright berust bij het AG. Het overnemen van passages in andere publicaties is toegestaan met bronvermelding.

- **Nieuws van de Instellingen | 2**
- **Solvency II | 3**
- **Kapitaalmarktenunie | 5**
- **Pensioenen | 6**
- **Verzekeringsdistributie | 7**
- **Consumentenbescherming | 8**
- **FinTech | 8**
- **EU Agenda | 11**
- **Lijst van afkortingen | 12**

Nieuws van de Instellingen

Het voorzitterschap van de Raad is voor het eerst in handen van Bulgarije en Nederland's hoogste EU-ambtenaar gaat met pensioen.

Bulgaars voorzitterschap van de Raad

Vanaf 1 januari tot en met 30 juni 2018 is het voorzitterschap van de Raad voor het eerst in handen van Bulgarije. De regering in Sofia heeft gekozen voor veiligheid, stabiliteit en solidariteit als kernwoorden voor hun voorzitterschap. De Bulgaren willen daarmee laten zien dat de EU klaar staat voor het welzijn en de veiligheid van haar burgers en dat samenwerking nodig is om de gemeenschappelijke problemen aan te pakken. [De vier prioriteiten zijn](#): de toekomst van de EU; de Westelijke Balkan; veiligheid en stabiliteit in een sterk en verenigd Europa en digitale economie en vaardigheden voor de toekomst.

Voor de toekomst van de EU willen de Bulgaren een hervorming van de Eurozone, een intensivering van de Economische en Monetaire Unie en investeringen in onderwijs, opleiding en werkgelegenheid voor jongeren. Een verenigd Europa betekent voor Sofia een nauwere relatie met de Westelijke Balkan. Deze landen dienen ondersteund te worden in hun hervormingen die noodzakelijk zijn voor toetreding tot de EU. Het ontwikkelen van een concreet stappenplan hiertoe is noodzakelijk. Eveneens dient de regio in verschillende sectoren verbonden te worden met de EU, waaronder vervoer, energie en onderwijs.

Met betrekking tot veiligheid en stabiliteit ligt het zwaartepunt op het ontwikkelen van een duurzaam en eerlijk gemeenschappelijk asielbeleid gericht op terugkeer en wedertoelating, grenscontroles en het aanpakken van de oorzaken van migratie. Als laatste bouwt Bulgarije verder aan de Estse initiatieven voor een digitale unie met extra aandacht voor het moderniseren van onderwijssystemen, e-privacy, cybersecurity, vrij verkeer van niet-persoonsgebonden gegevens en elektronische communicatie.

Brexit

De 7e ronde van de brexitonderhandelingen vond plaats tussen 6 en 9 februari 2018 in Brussel en is de eerste van de tweede fase van de gesprekken.

De EU en het Verenigd Koninkrijk (VK) spitsen zich in de onderhandelingen meer bepaald toe op drie kwesties:

- de overgangperiode
- Ierland, en met name oplossingen ter voorkoming van een 'harde grens'
- de governance van het terugtrekkingsakkoord

Verder namen de ministers van de EU-27 op 29 januari jl. [een nieuwe reeks onderhandelingsrichtlijnen](#) voor de brexitonderhandelingen aan, waarin het standpunt van de EU-27 over de overgangperiode wordt uiteengezet. Tijdens deze periode zal volgens het standpunt van de EU:

- de volledige EU-wetgeving op het VK van toepassing blijven alsof het een lidstaat betreft;
- het VK, in zijn hoedanigheid van derde land, niet langer deelnemen aan de instellingen en de besluitvorming van de EU;
- alle bestaande instrumenten en structuren van de Unie op het vlak van regelgeving, begroting, toezicht, justitie en handhaving zullen eveneens van toepassing zijn, met inbegrip van de bevoegdheid van het Hof van Justitie van de Europese Unie;
- per 30 maart 2019 zal het Verenigd Koninkrijk een derde land zijn. Het zal dus niet langer vertegenwoordigd zijn in de instellingen, agentschappen, organen en instanties van de Unie;
- de overgangperiode moet duidelijk worden omschreven, duidelijk beperkt zijn in de tijd en uiterlijk op 31 december 2020 verstrijken. De bepalingen inzake rechten van de burgers die in het terugtrekkingsakkoord worden opgenomen, moeten daarom van toepassing zijn zodra de overgangperiode afloopt.

Deze onderhandelingsrichtlijnen geven de Commissie, als onderhandelaar namens de EU, een mandaat om met het VK besprekingen over deze kwestie te beginnen.

Wanneer het Verenigd Koninkrijk een derde land wordt, vervallen alle primaire en secundaire EU-wetgeving. De Europese Commissie heeft in het kader daarvan [een aantal kennisgevingen](#) op 8 februari gepubliceerd. Ze zijn bedoeld om stakeholders voor te bereiden op deze gebeurtenis en beschrijven de consequenties die de terugtrekking van het VK zal hebben op de bank- en financieringsregels in het algemeen en in het bijzonder voor de sectoren: Asset management, Credit rating agencies, Statutory Audits en insurance / reinsurance en banking en payment services.

Solvency II

In het kader van de herziening van het EIOPA-mandaat wordt ook een wijziging aan de SII-richtlijn gepland. Het advies van EIOPA, over de SCR herziening in de SII gedelegeerde handeling, is verschenen.

Level 1 – de SII richtlijn

Omzetting van de richtlijn

Nederland staat op de lijst van 11 lidstaten waar de omzetting niet of niet voldoende aan de Commissie werd meegedeeld ([klik hier](#) voor nadere details).

Ultimate Forward Rate (UFR)

De nieuwe UFR is vanaf januari 2018 van toepassing. De meest recente tekst staat in dit document: [Risk-free interest rate term structures – Calculation of the UFR for 2018, dated 17 May 2017](#).

Level 1 – SII herziening

Er zijn tussen nu en 2020 een aantal wijzigingen voorzien aan de SII-richtlijn, waarvan enkele te maken hebben met wijzigingen van andere richtlijnen of verordeningen die ook een SII-amending vereisen. Zo is er het pakket over de herziening van de verordeningen, die de Europese toezichthoudende autoriteiten (ESA's) in 2011 oprichtten, dat door de Commissie is voorgesteld op 20 september 2017. Dit voorziet ook in [een voorstel voor wijziging van de Solvency II-richtlijn](#). In dat voorstel krijgt EIOPA meer bevoegdheden met betrekking tot de goedkeuring van interne modellen.

Het debat over deze wijzigingen is nog nauwelijks gestart. Aan de zijde van het EP zijn er twee co-rapporteurs die de publicatie van een eerste werkdocument hebben verzorgd. Om haar interne modelcompetenties te onderstrepen, publiceerde EIOPA in oktober een update over de interne modelconsistentieprojecten bedoeld om de consistentie en convergentie van het toezicht in de EU te versterken. Ook op het gebied van interne modellering heeft EIOPA op 21 december [advies uitgebracht over de toezichtbeoordeling van interne modellen](#), inclusief een dynamische volatiliteitsaanpassing (DVA). De VA is één van de elementen van het LTG-pakket.

Maar de 'grote herziening' staat voor 2020-2021 gepland. Tegen 31 december 2020, moet de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad een rapport afleveren met voorstellen voor wijziging van de SII richtlijn. De Commissie is daar nu al mee bezig.

Evaluatieve en voorbereidende rapporten

De SII-richtlijn voorziet in een aantal rapporten die een beter beeld moeten geven van de effecten van een aantal vereisten van de SII-richtlijn. Deze rapporten zijn in het kader van een herziening erg nuttig voor beleidsmakers. Zo publiceerde EIOPA eind 2017 het [Report on long-term guarantees measures and measures on equity risk 2017](#) waarin het een overzicht gaf van het gebruik en de impact van de lange termijn garantie maatregelen. Dit rapport moet jaarlijks afgeleverd worden. Verder was er ook het [Report on the use of exemptions and limitations from the regular supervisory reporting](#). Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat de Nederlandse toezichthouder geen gebruik maakt van de mogelijkheden die de Europese richtlijn biedt om de kleinere verzekeraars minder vaak te laten rapporteren. Grote landen zoals Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk doen dat wel. Ook was er [het rapport over het gebruik van de opslagfactoren](#). Deze moesten in 2016 amper gebruikt worden door de toezichthouders. Of dat zo zal blijven valt te bezien, bijvoorbeeld in de context van de nadruk van de EU op duurzaam financieel ondernemen. Tenslotte was er ook nog [het rapport over de toepassing van groepstoezicht](#).

Ook heeft EIOPA op eigen initiatief op 18 december [een "toezichtverklaring" afgegeven, gebaseerd op een analyse van de Solvency en Financial Condition Reports](#) (SFCR's) van (her) verzekeringsondernemingen en verzekeringsgroepen. De analyse is gebaseerd op een steekproef van openbaar

gemaakte SFCR's. Uit de analyse van EIOPA blijkt dat de meeste rapporten op tijd werden gepubliceerd en in het algemeen voldeden aan de SII-vereisten. De meeste rapporten waren gemakkelijk toegankelijk op de websites van ondernemingen. EIOPA heeft echter verbeterpunten geïdentificeerd met betrekking tot de kwaliteit van de inhoud van toekomstige rapporten, zoals een meer geschikte samenvatting en beter gestructureerde en meer uitgebreide informatie over risicogevoeligheid voor verschillende scenario's of spanningen.

Level 2 – gedelegeerde handelingen, SCR-herziening

De evaluatie en herziening van de standaardformule van het Solvabiliteitskapitaalvereiste (SCR) in gedelegeerde verordening 2015/35 vindt uiterlijk in december 2018 plaats. Ter voorbereiding van die beoordeling heeft de Commissie aan EIOPA om technisch advies gevraagd via twee verschillende uitnodigingen. EIOPA heeft daarover vorig jaar twee openbare raadplegingen gehouden. Het eindrapport met de bijdragen van stakeholders (waaronder de AAE) op deze eerste oproep [staat hier](#).

Op 28 februari publiceerde EIOPA [het tweede deel van haar advies](#) over de herziening van de SCR elementen in de uitvoeringsmaatregelen. Het advies omvat niet minder dan 612 pagina's, met inbegrip van een effectbeoordelingsstudie, feedback op de ettelijke commentaren van stakeholders en een reeks annexen. EIOPA beveelt een combinatie aan van herziene kalibraties, vereenvoudigingen en, waar nodig, voorstellen om een grotere convergentie van het toezicht te bereiken. Hieronder staan een aantal voorbeelden:

- De beschikbaarheid van meer recente gegevens resulteert in herziene kalibraties voor verzekeringen van natuurrampenrisico, bijstand en medische kostenverzekeringen, evenals voor de tak rechtsbijstand.
- EIOPA adviseert om de berekeningen voor natuurrampen, door de mens veroorzaakte rampen en pandemieën verder te vereenvoudigen, in het bijzonder brand en massa-ongeluk. Andere vereenvoudigingen omvatten de behandeling van de doorkijk naar onderliggende beleggingen.
- Met betrekking tot de behandeling van schulden zonder rating en niet-beursgenoteerde aandelen, beveelt EIOPA objectieve criteria aan, zoals financiële ratio's, zodat deze belangrijke activaklassen dezelfde behandeling kunnen krijgen als de schulden met een kredietnotering of beursgenoteerde aandelen.
- Op het gebied van de berekening van het renterisico, waar de huidige benadering geen rekening houdt met negatieve rentetarieven en niet effectief is als de rentetarieven laag zijn, beveelt EIOPA nieuwe kalibraties aan met recent bewijsmateriaal.
- Soms boden de analyses van recente ontwikkelingen niet voldoende reden om de kalibraties te wijzigen, aldus EIOPA. Dat is het geval voor mortaliteit en langlevensrisico's, maar ook voor de cost of capital, één van de belangrijkste elementen van de risicomarge.
- Andere elementen van de risicomarge moeten worden beoordeeld in de aanstaande algehele beoordeling van de Solvency II-regeling in 2021.
- Als follow-up van haar analyse van het verliescompenserend vermogen van uitgestelde belastingen (LAC DT), die uiteenlopende toezichthoudende praktijken van 25% van LAC DT liet zien, heeft EIOPA een reeks kernbeginselen ontwikkeld om een redelijk evenwicht tussen flexibiliteit en een grotere convergentie van het toezicht te bevorderen. Deze principes specificeren bijvoorbeeld de veronderstellingen voor het projecteren van toekomstige winsten na een verlies op basis van geloofwaardig bewijs.

De Commissie heeft op 27 maart 2018 een openbare hoorzitting gepland over de herziening van de uitvoeringsmaatregelen (voor het programma [klik hier](#)).

Wijzigingen die verband houden met de Kapitaalmarktunie – calibraties van marktrisico
De wijziging van Gedelegeerde Verordening 2015/35 betreffende de berekening van regelgevende kapitaalvereisten voor bepaalde categorieën activa die door verzekerings- en herverzekerings-ondernemingen worden aangehouden (infrastructuurondernemingen) werd op 14 september 2017 gepubliceerd ([Gedelegeerde Verordening 2017/1542](#)). Deze wijziging vervolledigt de plannen van de Commissie om infrastructuur projecten te stimuleren.

Het Securitisatiepakket is aangenomen en gepubliceerd ([zie hier](#)). Op basis hiervan worden binnenkort ook nieuwe wijzigingen in de Gedelegeerde Verordening 2015/35 verwacht om een specifieke prudentiële behandeling voor STS–securitisatie in SII in te voeren. De Commissie is nu aan zet en moet met een voorstel komen.

Verder werk met betrekking tot private equity en private debt staat in de stellingen.

Kapitaalmarktenunie

De deskundigengroep op hoog niveau inzake duurzame financiering heeft haar eindverslag gepresenteerd.

Deskundigengroep op hoog niveau over duurzame financiering

De deskundigengroep inzake duurzame financiering heeft eind januari haar eindverslag met strategische aanbevelingen voor een financieel stelsel dat duurzame investeringen ondersteunt gepresenteerd.

Op basis van deze aanbevelingen legt de Europese Commissie nu de laatste hand aan haar EU-strategie voor duurzame financiering en een Actieplan wordt binnenkort verwacht. Deze EU-strategie is een van de prioriteiten in [het Actieplan voor de kapitaalmarktenunie van de Commissie](#) en is van cruciaal belang voor de uitvoering van het historische [klimaatverdrag van Parijs](#) en [de EU-agenda voor duurzame ontwikkeling](#). Om de in Parijs overeengekomen EU 2030-doelstellingen te verwezenlijken, zoals 40 % minder uitstoot van broeikasgassen, moet jaarlijks voor ongeveer 180 miljard euro extra worden geïnvesteerd. De financiële sector speelt een belangrijke rol bij het halen van deze doelstellingen, omdat grote hoeveelheden particulier kapitaal voor duurzame investeringen kunnen worden gebruikt. De Commissie is vastbesloten het voortouw te nemen in de wereldwijde inspanningen op dit gebied en wil van het duurzaamheidsconcept overtuigde investeerders helpen bij het vinden van geschikte projecten en ondernemingen.

Het verslag bevat voorstellen voor:

- een classificatiesysteem, of "taxonomie", om de markt duidelijk te maken wat "duurzaam" is;
- verduidelijking van de plichten van investeerders bij het creëren van een duurzamer financieel stelsel;
- betere informatieverschaffing door financiële instellingen en ondernemingen over de wijze waarop ze rekening houden met duurzaamheid;
- een Europees label voor groene investeringsfondsen;
- de integratie van duurzaamheid in het mandaat van de Europese toezichhoudende autoriteiten;
- een Europese norm voor groene obligaties.

De bevindingen in het verslag en het Actieplan van de Commissie zullen worden besproken tijdens een besloten conferentie op hoog niveau op 22 maart 2018 in Brussel.

Securitisatie-initiatief

Het Europees kader voor securitisaties is een pakket van twee wetgevingsvoorstellen en bedoeld om de markt van eenvoudige, transparante en gestandaardiseerde securitisaties nieuw leven in te blazen. Eén daarvan is een Securitisatie verordening (STS) en het andere wijzigt de Capital Requirements verordening (CRR) voor banken. Beide dossiers zijn aangenomen en op 28 december verschenen in het Officiële Publicatieblad. De wetgeving is van kracht gegaan op 17 januari.

Europese durfkapitaalfondsen en Europese sociaalondernemersfondsen

De verordeningen inzake Europese durfkapitaalfondsen (EuVECA) en Europese sociaal ondernemersfondsen (EuSEF) zijn op 10 november in het Officiële Publicatieblad verschenen en gaan van kracht op 1 maart 2018.

Opgefriste regels voor beleggingsondernemingen

De Europese Commissie heeft op 20 december 2017 een tweeledige herziening voorgesteld die het leven voor kleinere beleggingsondernemingen eenvoudiger maakt en voor de grootste systeemrelevante beleggingsondernemingen dezelfde regels invoert als voor Europese banken. Naast banken zijn de EU-kapitaalmarkten afhankelijk van verscheidene duizenden kleine en grote beleggingsondernemingen die cliënten advies geven, bedrijven de weg wijzen naar de kapitaalmarkten, activa beheren en marktliquiditeit verstrekken, hetgeen investeringen in de hele EU bevordert. De EU heeft stevigere kapitaalmarkten nodig om investeringen te bevorderen, nieuwe bronnen van financiering voor ondernemingen aan te boren, huishoudens betere kansen te bieden en de Economische en Monetaire Unie te versterken.

Met de huidige voorstellen zullen de meeste beleggingsondernemingen in de EU niet meer vallen onder regels die oorspronkelijk waren afgestemd op banken. Dit zal de administratieve lasten verminderen, de concurrentie bevorderen en de investeringen doen toenemen, allemaal prioriteiten van de Kapitaalmarktenunie, zonder de financiële stabiliteit in gevaar te brengen. Tegelijk zullen de grootste en meest systeemrelevante beleggingsondernemingen worden onderworpen aan dezelfde regels en toezichtvoorwaarden als banken.

[Zie ook het persbericht](#) van de Europese Commissie voor meer informatie.

Pensioenen

EIOPA heeft de resultaten van haar tweede stress-test gepubliceerd. Een resolutie van het EP over het Pan-Europees Persoonlijk Pensioen Product is verschenen.

EIOPA's aanvullende pensioenen stresstest

De Europese toezichthouder voor verzekeraars en pensioenfondsen, EIOPA heeft op 13 december 2017 de resultaten van haar stress test gepubliceerd. Deze test is ontworpen om de veerkracht van de Europese aanvullende pensioensector in geval van nadelige markt scenario's te beoordelen. Hieruit blijkt dat de Nederlandse pensioensector in vergelijking met andere landen in Europa kwetsbaar is voor schokken op de financiële markten. De doorrekening van een extreem negatief, maar denkbaar scenario op de financiële markten heeft grote impact op de vermogenspositie van de pensioenfondsen, aldus DNB.

In de stresstest zijn de fondsen onderworpen aan een dubbele schok die zowel een aanzienlijke daling van de zakelijke waarden (zoals aandelen en vastgoed), alsook een daling van de rente en tegelijkertijd stijgende risicopremies ('spreads') bevatte. Dit stressscenario raakt Nederlandse pensioenfondsen relatief stevig. De gemiddelde dekkingsgraad van de deelnemende fondsen daalt hierin namelijk met circa 24%-punten. [Zie ook het persbericht](#) van EIOPA voor meer informatie.

Raadpleging van EIOPA betreffende Informatie over aanvullende pensioenen

EIOPA en de ECB willen informatie van aanvullende pensioenfondsen beter vergelijkbaar en transparanter maken. Hiertoe heeft EIOPA een raadpleging gelanceerd op 26 juli. Deze is op 27 oktober gesloten. De raadpleging staat op de website van EIOPA, maar nog steeds zonder de resultaten hiervan.

Pan-Europees Persoonlijk Pensioen Product

De Commissie lanceerde [op 29 juni een voorstel voor een nieuw pan-Europees persoonlijk pensioen product \(PEPP\)](#). Het biedt nieuwe mogelijkheden voor individuele pensioenopbouw voor Europese burgers, vooral in landen met een minder goed ontwikkeld pensioenstelsel.

De Nederlandse regering geeft aan kritisch te staan tegenover dit voorstel om consumenten te helpen met sparen voor hun pensioen en vindt dat de toegevoegde waarde van een standaard Europees pensioenproduct onvoldoende is aangetoond. Bij de regering roept het voorstel een aantal vragen op over de noodzaak en uitvoerbaarheid. De regering beoordeelt de proportionaliteit van het voorstel deels positief en deels negatief. Met name de uitvoering van een PEPP kent volgens de regering een aantal voorwaarden waarvan de proportionaliteit kan worden betwist. Volgens de regering is de Nederlandse markt van derde pijler-pensioenproducten goed ontwikkeld. Derhalve wordt de subsidiariteit van dit onderdeel van het voorstel als negatief beoordeeld.

De behandeling van het voorstel ligt momenteel in het Europees Parlement en de Raad. Sophie in 't Veld is benoemd als EP rapporteur op het dossier. Het wordt gezegd dat Nederland met zijn goed ontwikkelde twee pijler pensioensysteem in principe weinig baat heeft bij een derde pijler

pensioen. In 't Veld wijst echter op de verbondenheid van de Europese economieën. Een Europees pensioen zou er voor moeten zorgen dat veel meer Europeanen geld voor hun oude dag opzij gaan leggen en daarmee toekomstige druk op de overheidsfinanciën verminderen. In Nederland ziet zij het PEPP vooral voor ZZP'ers, die vaak weinig aan pensioenopbouw doen. 'We moeten wel oppassen voor cowboyproducten' zegt ze. 'Aanbieders moeten degelijk zijn, premiebetalers moeten ervan op aan kunnen dat hun inleg veilig is en ze minstens hun kapitaal terugkrijgen. Belangrijk is wel dat lidstaten die meedoen het PEPP fiscaal een duwtje in de rug geven.'

EIOPA's Occupational Pensions Stakeholder Group heeft op 8 december een position paper over het pensioenproduct gepresenteerd.

Aanbeveling van de Commissie over de fiscale behandeling van persoonlijke pensioenproducten

Het voorstel voor de PEPP-verordening gaat vergezeld van een aanbeveling van de Commissie over de fiscale behandeling van persoonlijke pensioenproducten, inclusief het PEPP. De Commissie moedigt de lidstaten aan om PEPP's fiscaal te behandelen zoals vergelijkbare bestaande nationale producten, ook al voldoet het PEPP niet volledig aan de nationale criteria voor belastingvermindering. De lidstaten wordt ook verzocht om best practices uit te wisselen over de belasting van hun huidige persoonlijke pensioenproducten die de convergentie van fiscale stelsels moeten bevorderen. Op 23 februari publiceerde de ECON Commissie een ontwerp-resolutie van Sophie in 't Veld met voorstellen voor een aantal aanpassingen inzake de aanbeveling.

Verzekeringsdistributie

De Commissie heeft de voorgestelde toepassingsdatum van de verzekeringsdistributierichtlijn uitgesteld, ook de omzettingsdatum is uitgesteld.

Op 21 september 2017 heeft de Commissie ter aanvulling van de verzekeringsdistributierichtlijn – Richtlijn (EU) 2016/97 of IDD – twee gedelegeerde verordeningen vastgesteld. Eén verordening betreft het toezicht op producten en governance vereisten voor verzekeringsondernemingen en verzekeringsdistributeurs. De andere verordening betreft de informatievereisten en gedragsregels die gelden voor de distributie van verzekeringen met een beleggingscomponent. Het Parlement stelde in zijn besluit geen bezwaar aan te tekenen tegen deze verordeningen, maar had wel één voorwaarde: dat de toepassingsdatum van de IDD verschoven zou worden van 23 februari 2018 naar 1 oktober 2018.

Zestien lidstaten sloten zich daarbij aan, en onder druk van het EP en die Lidstaten heeft de Commissie dan op 17 december 2017 uitzonderlijk een voorstel aangenomen voor een richtlijn die de datum van toepassing van de IDD wijzigt zoals gevraagd. Ook krijgen de lidstaten tot 1 juli 2018 de tijd om de omzetting in nationaal recht te bewerkstelligen. Dit had nog wat voeten in de aarde want de Commissie had dat niet voorgesteld. Dat zou dus een probleem worden want geen enkele lidstaat had IDD reeds volledig omgezet in nationaal recht op eind januari 2018 ([zie hier](#)).

Omdat de wetgevende procedure onmogelijk voor 23 februari 2018 rond kon zijn, is er kunst en vliegwerk gebruikt. ECON keurde [het Langen rapport](#) over deze wijziging goed op 8 februari en de Raad ging akkoord met [een compromistekst](#) op 9 februari. Deze moet nu nog plenair worden goedgekeurd, waarna ondertekening en publicatie volgen. De nieuwe richtlijn wordt van kracht op de dag van publicatie in het Publicatieblad, terugwerkend vanaf 23 februari 2018. Het EP onderbouwde in haar rapport het verzoek tot uitstel met het argument, dat verzekeringsondernemingen en verzekeringsdistributeurs meer tijd moeten krijgen om zich beter voor te bereiden op een correcte en doeltreffende toepassing van Richtlijn (EU) 2016/97 en om de vereiste technische en organisatorische aanpassingen uit te voeren om aan de gedelegeerde verordeningen te voldoen.

Tegelijkertijd en om de toepassingsdatums af te stemmen, stelde de Commissie ook voor de toepassing van de twee hierboven genoemde gedelegeerde verordeningen uit te stellen. ECON stemde daarover in een aanbeveling op 24 januari. [De plenaire vergadering](#) meldde op 7 februari 2018 geen bezwaar en de Raad gaf op 20 februari 2018 zijn nihil obstat.

Intussen heeft de Commissie, EIOPA verzocht om de details uit te werken van de vereiste onder IDD voor EIOPA om een 'EU elektronisch register' voor verzekeringstussenpersonen met een EU paspoort op te zetten en bij te houden.

Consumentenbescherming

EIOPA publiceerde op 19 januari 2018 de richtlijnen over complexe verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten (IBIP's). Deze zijn bedoeld om de risico's van consumentenschade als gevolg van misleidende verkoop van IBIP's te beperken en zorgen voor het juiste gebruik van "alleen verkopen" door het definiëren van de soorten producten die 'execution only' worden verkocht. De publicatie luidt de start in van de "pas toe of leg uit" periode. Gedurende een periode van twee maanden moeten de nationale toezichthouders bevestigen of zij de richtlijnen naleven of van plan zijn zich aan de richtlijnen te houden.

Ook publiceerde EIOPA op 8 december 2017 haar zesde rapport over consumententrends. Het rapport belicht de voortschrijdende aanwezigheid van digitale technologieën in alle stadia van de waardeketen van verzekeringen, waarbij de grootste veranderingen worden waargenomen in distributiekanaalen. In de samenvatting staat: *"Vanuit het oogpunt van consumentenbescherming is het ook opmerkelijk dat klachten van consumenten in de verzekeringssector in 2016 aanzienlijk zijn toegenomen. Deze stijging heeft in de meeste lidstaten plaatsgevonden en was met name van belang in de schadeverzekeringssector, die in beperkte mate kan worden gerelateerd aan de sterkere marktgroei (...). Bovendien houdt een aanzienlijk deel van deze klachten verband met schadebehandeling. In dit opzicht zijn de schaderatio's (d.w.z. het percentage premies dat wordt gebruikt om schade te betalen) in takken zoals "rechtsbijstandverzekering", "bijstand" of "diverse geldelijke verliezen" minder dan 50%, maar zijn er hoge commissies in vergelijking met andere verzekeringstakken (...). Het aantal klachten in de pensioensector is in 2016 enigszins gestegen, hoewel in verschillende lidstaten de toename te laag is om op basis daarvan conclusies voor de hele sector te trekken. In 2016 was een van de belangrijkste prioriteiten van de consumentenbeschermingsactiviteiten van de nationale toezichthouders in de pensioensector om ervoor te zorgen dat individuen voldoende en transparante informatie kregen over hun pensioenrechten en verwachte pensioeninkomen."* Het volgende rapport over consumententrends zal een thematische review over consumentenbescherming in reisverzekeringen bevatten, aldus EIOPA.

Consumentenbescherming en virtuele valuta

Virtuele valuta (VC's) zijn er vandaag de dag in vele vormen. De eerste VC was Bitcoin, gelanceerd in 2009 en sindsdien zijn er veel andere VC's ontstaan. De meesten maken gebruik van de gedistribueerde grootboektechnologie, gewoonlijk Blockchain genoemd.

De Europese toezichthoudende autoriteiten ESMA, EBA en EIOPA hebben op 12 februari een pan-Europese waarschuwing afgegeven aan consumenten met betrekking tot de risico's van het kopen van VC's. De ESA's waarschuwen consumenten dat virtuele valuta zeer risicovolle en ongereguleerde producten zijn en ongeschikt als producten voor investeringen, sparen of pensioenplanning. Zij zijn bezorgd dat steeds meer consumenten VC's kopen en zich niet bewust zijn van de risico's. VC's zoals Bitcoin zijn onderhevig aan extreme prijsvolatiliteit en hebben duidelijke tekenen van een prijszeepbel getoond en consumenten die VC's kopen, moeten zich ervan bewust zijn dat er een hoog risico bestaat dat zij een groot bedrag, of zelfs al hun geïnvesteerde geld kunnen verliezen.

Bovendien zijn VC's en 'VC-beurzen' waar consumenten kunnen handelen niet gereguleerd onder EU-wetgeving. Dit betekent dat consumenten die VC's kopen geen bescherming in verband met gereguleerde financiële diensten genieten. Als een VC-centrale bijvoorbeeld failliet gaat of consumenten hun geld laten stelen omdat hun VC-account het voorwerp uitmaakt van een cyberaanval is er geen EU-wetgeving die hun verliezen dekt.

Verder hebben sommige VC-beurzen in het verleden te kampen gehad met ernstige operationele problemen. Tijdens deze verstoringen konden consumenten VC's niet kopen en verkopen wanneer ze dat wensten en hebben ze verliezen geleden als gevolg van prijschommelingen tijdens de periode van verstoring.

FinTech

Het FinTech Actieplan met maatregelen om de financiële innovaties te stimuleren en te beschermen verschijnt binnenkort en de Europese Commissie buigt zich over de blockchaintechnologie.

FinTech is een beleidsprioriteit van de Europese Commissie omdat zij een belangrijke rol kan en zal spelen bij het bereiken van de doelstellingen met betrekking tot de ontwikkeling van de interne markt, de bankenunie, de kapitaalmarktenunie en de financiële retaildiensten. Het FinTech Actieplan van de Commissie is bijna rond en wordt binnenkort verwacht. Sinds de zomer vorig jaar

heeft de Commissie echter niet stilgezeten en heeft ze bijvoorbeeld in het pakket met betrekking tot de herziening van de Europese toezichthouders van afgelopen september onder meer voorgesteld om hen een sterke coördinerende rol te geven voor FinTech en de ontwikkeling van digitale expertise.

Het verwachte Actieplan zal drie hoofddoelen omarmen:

1. het ondersteunen van innovatieve bedrijfsmodellen om ze toe te laten op te schalen over de interne markt;
2. het aanmoedigen van de invoering van nieuwe technologieën in de financiële sector;
3. het vergroten van cybersecurity en de integriteit van het financiële systeem.

Met betrekking tot de eerste doelstelling zal de Commissie een EU-label voor de crowdfunding-sector voorstellen, zodat platformen in de gehele EU kunnen opereren op basis van één enkele vergunning. Er wordt ook gedacht om de ESAs de beste praktijken voor innovatieknooppunten en proeftuinen (regulatory sandboxes) te laten identificeren voor het einde van het jaar. Op basis van hun werk zal de Commissie dan een blauwdruk presenteren met aanbevelingen voor deze proeftuinen. Toezichthouders spelen namelijk een belangrijke rol bij het mogelijk maken van innovatie bij financiële bedrijven. Het voldoen aan wettelijke vereisten en verwachtingen van toezichthouders kan bijvoorbeeld moeilijk zijn voor nieuwe of innovatieve bedrijven.

Met betrekking tot doelstelling 2 wil de Commissie in 2018 een EU FinTech Lab oprichten, zodat toezichthouders in contact kunnen komen met leveranciers van technologieoplossingen. Het doel is om het niveau van kennis en begrip over nieuwe technologieën te verhogen. De Commissie onderzoekt ook specifiek hoe het de adoptie van bepaalde technologieën met een groot aantal economische implicaties kan stimuleren. Een voorbeeld is Cloud computing, essentieel voor het ontsluiten van de efficiëntiewinsten uit big data-analyses. Momenteel belemmeren twee problemen financiële instellingen: obstakels voor het grensoverschrijdend verkeer van gegevens en inconsistente interpretaties van regels voor het uitbesteden van activiteiten aan de Cloud. De Commissie wil deze obstakels wegnemen. De komende verordening gegevensbescherming vestigt het vrije verkeer van persoonsgegevens in de hele EU en zal enkele van deze kwesties aanpakken. Afgelopen jaar kwam de Commissie bovendien met aanvullende voorstellen om beperkingen op het gebied van datalokalisatie op te heffen. En als onderdeel van het FinTech Actieplan zal de Commissie ook de Europese toezichthoudende autoriteiten vragen om te kijken of richtlijnen die het gebruik van clouddiensten vergemakkelijken nuttig kunnen zijn. Verder kijkt de Commissie ook naar blockchain en andere toepassingen van gedistribueerde grootboektechnologieën voor de financiële sector. Deze technologieën hebben veel potentiële voordelen voor consumenten en aanbieders. Om deze technologieën tot een succes voor alle sectoren van de economie te maken, heeft de Europese Commissie vorige maand een EU-blockchainwaarnemingscentrum en -forum opgericht (zie hieronder). Het helpt de ontwikkelingen te volgen en onze beleidsvorming te informeren. Als het gaat om blockchain, zijn grenzen bijna niet relevant, dus samenwerken met internationale partners, ook in de G20 is aan de orde, aldus de Commissie.

Met betrekking tot de derde doelstelling, het waarborgen van de cyberbestendigheid van de financiële sector, vindt de Commissie dat de financiële sector beter voorbereid is dan andere sectoren, maar het is ook het meest voorkomende doelwit, met 65% meer aanvallen dan welke andere sector ook in 2016. Naarmate de afhankelijkheid van digitale technologie groter wordt, wordt het steeds belangrijker dat financiële instellingen aanvallen kunnen weerstaan. Er zijn goede nationale initiatieven op dit gebied. Rigoureuze tests om zwakke plekken te identificeren worden uitgevoerd door experts die proberen in te breken in banksystemen zoals een hacker dat zou doen. Maar de Commissie wil een wildgroei van testverplichtingen voorkomen voor instellingen die in verschillende landen actief zijn. Daarom steunt de Commissie inspanningen van de Europese Centrale Bank en toezichthouders om een EU-breed toetsingskader voor cyberbestendigheid te ontwikkelen. En verder plant de Commissie een publiek-private workshop over belemmeringen die het delen van informatie tussen marktdeelnemers over cyberbedreigingen beperken en hoe deze in te perken.

EU-blockchainwaarnemingscentrum en -forum

De Europese Commissie heeft op 1 februari groen licht gegeven aan het EU-blockchain-waarnemingscentrum en -forum. Het centrum zal de belangrijkste ontwikkelingen inzake blockchaintechnologie monitoren, de Europese spelers promoten en de Europese betrokkenheid bij de diverse stakeholders van blockchainactiviteiten versterken.

Blockchaintechnologieën ([zie factsheet](#)), die datablokken opslaan die in een netwerk worden gedistribueerd, worden beschouwd als een belangrijke doorbraak vanwege de hoge mate van traceerbaarheid en veiligheid in online economische transacties waarmee zij gepaard gaan. Verwacht wordt dat zij gevolgen zullen hebben voor digitale diensten en bedrijfsmodellen zullen transformeren op diverse gebieden, zoals de gezondheidszorg, verzekeringen, financiële diensten, energie, logistiek, beheer van intellectuele eigendomsrechten of overheidsdiensten.

Het EU-blockchainwaarnemingscentrum en -forum is opgezet als proefproject van het Europees Parlement en heeft tot doel de werkzaamheden van de Commissie op het gebied van financiële technologie (FinTech) te ondersteunen.

EU Agenda

2018

maart 2018	Actie Plan FinTech	Europese Commissie
maart 2018	Actieplan duurzame financiering	Europese Commissie
2018	Oprichting EU FinTech Lab	Europese Commissie
1 maart 2018	Verordeningen inzake Europese durfkapitaalfondsen en Europese sociaal ondernemersfondsen van kracht	Lidstaten
22 maart 2018	Conferentie op hoog niveau over duurzame financiering	Europese Commissie
27 maart 2018	Openbare hoorzitting over de herziening van de SII uitvoeringsmaatregelen	Europese Commissie
1 juli 2018	Aanvang voorzitterschap Oostenrijk	Raad
1 juli 2018	Omzetting in nationaal recht van IDD	Lidstaten
1 oktober 2018	Deadline toepassing van IDD	Lidstaten
31 december 2018	Deadline beoordeling van de standaard formule van de SCR, rapport en voorstellen tot wijziging SII uitvoeringsmaatregelen	Europese Commissie
2020		
31 december 2020	Rapport met voorstellen voor wijziging SII richtlijn	Europese Commissie

Lijst van afkortingen

AAE	Actuarial Association of Europe
CMU	Capital Markets Union
CRR	Capital Requirements Regulation
EBA	Europese Bankautoriteit
ECOFIN	De Raad van ministers van Economische Zaken en Financiën
ECON	Committee on Economic and Monetary Affairs (EP)
EIOPA	European Insurance and Occupational Pensions Authority
EIOPC	European Insurance and Occupational Pensions Committee
ELTIF	European Long Term Investment Fund
EP	Europees Parlement
ESA	European Supervisory Authority
ETA's	Europese Toezichthoudende Autoriteiten (ESA's in het Engels)
ETS	European Tracking-Service
EuSEF	European Social Entrepreneurship Funds Regulation
EuVECA	European Venture Capital Fund Regulation
FinTech	Financial Technology
HBS	Holistic Balance Sheet
IBIP	Insurance-based investment products
IDD	Insurance Distribution Directive
IORP	Institutions for Occupational Retirement Provisions
ITS	Implementing Technical Standard
IPID	Insurance Product Information Document
KID	Key Information Document
LTG	Lange Termijn Garanties
OII:	Omnibus II
PEPP	Pan-Europees Persoonlijk Pensioen Product
POG	Product Oversight and Governance
PRIIPs	Packaged Retail and Insurance-based Investment Products
REFIT	Regulatory Fitness and Performance Programme
RFR	Risk Free Rate
RTS	Regulatory Technical Standards
SII	Solvency II
SCR	Solvency Capital Requirement
STS	Simple, Transparent and Standardised Securitisations
UFR	Ultimate Forward Rate
VC	Virtuele Valuta
VK	Verenigd Koninkrijk

Disclaimer

Alhoewel dit werk is opgesteld op basis van betrouwbare bronnen en nauwkeurig onderzoek, is ICODA European Affairs in geen enkel opzicht verantwoordelijk voor de informatie die is gepubliceerd in deze EU nieuwsbrief.

Deze nieuwsbrief is geschreven door Lodewijk Buschkens en Lieve Lowet, partners bij ICODA European Affairs. Beiden hebben elk meer dan twintig jaar praktijkervaring in Brussel. ICODA is sinds 1991 actief op het gebied van Europese belangenbehartiging. Het kantoor van ICODA is gevestigd midden in de Europese wijk van Brussel. Vanuit deze centrale positie verleent het bureau diensten aan het bedrijfsleven, nationale en lokale overheden, NGO's, de Europese Commissie en Europese koepelorganisaties. Naast monitoring bestaat de dienstverlening uit advisering en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van European Affairs. ICODA adviseert haar cliënten over de te volgen lobbystrategie, de juiste timing van de lobby en de wijze van informatieverstrekking aan de Europese beleidsmakers.

Research afgerond op 28 februari 2018

